

Oponentský posudek disertační práce

- Název práce:** Autonomie v závěru života
- Autor práce:** MUDr. Adam Houska
Univerzita Karlova v Praze, 1. lékařská fakulta,
Psychiatrická klinika.
- Studijní program:** Psychologie
- Studijní obor:** Lékařská psychologie a psychopatologie
- Vedoucí práce:** PhDr. Martin Loučka, PhD.
Univerzita Karlova v Praze, 1. lékařská fakulta,
Psychiatrická klinika
- Oponent:** doc. PhDr. Miroslav Světlák, Ph.D.
Ústav lékařské psychologie a psychosomatiky
Lékařská fakulta Masarykovy univerzity

Aktuálnost tématu

Disertační práce MUDr. Adama Housky se zaměřuje na autonomii pacientů v závěru života, což je klíčové téma současné bioetiky, lékařské psychologie a paliativní medicíny. Hlavním cílem bylo navrhnout model autonomie, který lépe odpovídá situaci těchto pacientů než současné přístupy založené na principlismu. V teoretické části práce jsou kromě principlismu představeny i alternativní koncepte autonomie, zejména pak fenomenologický model autonomie. Výzkumná část obsahuje pět studií zaměřených na prognostické uvědomění, preferenci rozhodování a důležité faktory v závěru života pacientů. Výsledky ukazují, že pacienti preferují sdílené rozhodování a chtějí být informováni i o nepříznivých zprávách, což naznačuje potřebu reformulace konceptu autonomie v této specifické situaci.

Cíle a adekvátnost metod

Práce z mého pohledu jednoznačně splnila cíle, které si na začátku autor stanovil. Metodika práce je vzhledem ke stanoveným cílům studie adekvátní a svým rozsahem a navazujícími kroky výzkumu (systematické review, focus groups s pacienty a rodinami, semistrukturované rozhovory, tvorba vlastního dotazníku a jeho následné použití na vybraných skupinách pacientů rodin a zdravotníků) je z mého pohledu vysoce nad průměrem disertačních prací, které jsem měl možnost hodnotit.

Výsledky a význam práce

Výzkumná část obsahuje pět studií zaměřených na prognostické uvědomění, preferenci rozhodování a důležité faktory v závěru života pacientů. Výsledky ukazují, že pacienti preferují sdílené rozhodování a chtějí být informováni i o nepříznivých zprávách, což naznačuje potřebu reformulace konceptu autonomie v této specifické situaci.

Masarykova univerzita, Lékařská fakulta

Připomínky a otázky

K práci nemám zásadní připomínky. Autor vše precizně vysvětluje v diskusi práce a zodpovědně reflektuje její limity.

Otázky pro autora:

Jaké konkrétní výzkumný design byste tedy navrhl v kontextu toho, co uvádíte v diskusi? Co je potřeba zkoumat a jak, aby se z prognostického uvědomění nestal obecný konstrukt, ale spíše cíl pro zodpovězení otázek, pro koho, kdy a v jaké fázi onemocnění, aby se maximalizoval pozitivní dopad na pacienta?

Kontext otázky: Na straně 101 autor píše: K využití kombinace různých metod měření prognostického uvědomění obdobně jako v naší studii přistoupil tým vedený Georgem (George et al., 2020), primárním cílem jejich longitudinální studie ale bylo zkoumat vliv míry prognostického uvědomění před a po návštěvě onkologa na psychickou pohodu. Výsledky ukázaly, že zlepšení prognostického uvědomění často vedlo k přechodnému zhoršení psychické pohody a následnému zlepšení, a naopak zhoršení prognostického uvědomění ve smyslu nerealistického očekávání vedlo k přechodnému zlepšení psychické pohody a následnému poklesu.

Na straně 102 autor uzavírá: „Data ukazují, že prognostické uvědomění je komplexní fenomén, který je ovlivňován a sám ovlivňuje mnoho dalších faktorů v závěru života. Pochopení jejich vzájemného propojení, příčinných souvislostí a vývoj v čase vyžaduje další výzkum se zaměřením na stanovení standardizovaného nástroje na měření prognostického uvědomění (Ng & Ozdemir, 2023)“.

Jaké změny byste navrhl v edukaci lékařů, aby lépe pochopili a respektovali preference pacientů a jejich příbuzných při rozhodovacím procesu v závěru života a mohli také facilitovat proces prognostického uvědomění a jeho pozitivní potenciál?

Závěr

Student MUDr. Adam Houska jednoznačně prokázal tvůrčí schopnosti nutné k získání titulu Ph.D. v dané oblasti výzkumu a práci doporučuji práci k obhajobě.

V Brně 22. 5. 2024

doc. PhDr. Miroslav Světlák, Ph.D.

Masarykova univerzita, Lékařská fakulta

Kamenice 753/5, 625 00 Brno, Česká republika
T: +420 549 49 2910, E: info@med.muni.cz, www.med.muni.cz

Masarykova univerzita, Lékařská fakulta

Kamenice 753/5, 625 00 Brno, Česká republika
T: +420 549 49 2910, E: info@med.muni.cz, www.med.muni.cz